

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon Egy példány 10 fillér. Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PÁL ERNŐ

ÜGYVÉD.

SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS: **Fülei Sz. Lajos.**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olosó árszabás szerint. Nyilt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Leláncolt nemzeti jogok.

Sokan hitték az országban, hogy van magyar alkotmány. Bölcs ember műve volt, Deák Ferencé, aki egymagában felélesztette a régi görög fogalmat, mikor még voltak ország bölcsői.

Az országos bölcsesség azonban nem terjed odáig, hogy belássa azt, hogy csak annyit ér a jog, a mennyi erő van azt érvényesíteni. A nemzetnek minden anyagi erejét pedig az ország bölcsé, lekötötte az uralgó kezébe.

A nemzet anyagi erő nélkül maradt; erkölcsi erejét pedig lenyűgözte az évtizedekig tartó párturalom, melyet nem tisztított meg soha a pártok változása a hatalmon. Lassankint érdekszövetséggé lett ezen örökös párturalom.

Annyira mentek, hogy végre nagyon is nagyot mentek; többet, mint a mennyi jó volt nekik; az ütés nagysága felébresztette a nemzetet; ez lerázta őket elszibbadt testéről; és az alkotmányosság álarcát viselő autokracia majd hanyatt esett csodálkozásában a váratlan változáson.

Ime a gépnek hitt nemzet egyszerre lelket kapott, a gép mozgása azonnal megakadt s helyette a lélek sugárzott ki magyar hegyen magyar völgyön; a nemzet hozzá nyult a tilalom fájához; akarni mert valamit, a mi természetes volt s a mihez törvényes joga is van, ha magyarul és nem osztrákkul olvassuk az írott törvényt.

Miből áll az alkotmányosság alapfogalma? abból, hogy a nemzet kormányozza önmagát, többségének akarata szerint, felelős kormányok útján.

Nálunk nem a nemzet kormányozta önmagát, hanem egy bizonyos számú bársonyszékben ülő ember kormányozta a nemzetet a király akarata szerint.

A többség akarata egy ismeretlen fogalom volt; a többség állandóan azt akarta a mit a kormány, a kormány pedig, azt a mit a király.

A kormány felelőssége üres szó volt; mert a kormány azt cselekedete mindenben, a mit a király parancsolt, a király pedig természetesen nem felelős.

Ilyen volt a magyar alkotmány; s ez az alkotmány van most összedőlő félben.

Sokan megpróbálták e sárból

készült alapozásra ráépíteni valami erőset, igazit, magyart.

Hiábavaló törekvés volt. Kevesen vannak már, a kik ezt nem látják, de még is vannak.

Ezeknek kiábrándítására vállalkoznak egy év óta azok, a kik az ország sorsát intézik oda fent.

Bámulva látták ott azt a halatlant tény, hogy akad egy csomó magyar ember, a kik miniszterek lehettek volna, e helyett elvekről, programról, nemzeti akaratról, a képviselőház többségének akarataról beszéltek és mert nem értették meg szavukat, nem nyultak kapzsi kézzel a hatalom után.

Eddig a hatalom volt a cél, a többi semmi; most egyszerre a többi lett mindené s a hatalom csak egy eszköz, egy teher, melynek elvállalása nem gyönyör, hanem terhes kötelesség.

Az ilyen emberek számára nincs hatalom; mindössze csak szidalom van, hogy miképpen merészelnék mást akarni, mint magát a hatalmat a hatalom kedvéért.

Ugy látszik, hogy annak a sárépületnek, melyet a proverbialis bölcsesség emelt és szépszinű malterrel huzott be kívülről, még aranyozást is pazarolva egyik-másik részére... egészen össze kell dőlnie.

Nem engedik meg gondos és becsületes kezeknek, hogy darabonként helyettesítsék igazi, erős építménnyel a sártéglákat; a sárház összedöntött falai alá akarnak előbb temetni sok becses kincset, a mit a gondos és becsületes kezek megakartak volna menteni. De ezt sem engedik.

Rombolás lesz tehát csak és építeni nem engednek. A rombolás kárt okoz, az építés áldozatba kerül; ezt is, azt is elfogja azonban viselni a nemzet; mert a nemzet élete túl éli azokat, kik e nemzeti életet korlátozni akarják. A nemzet halhatatlan s a leghatalmasabb ember is halandó!

Kossuth Ferenc.

— A király nem kormányoz. A helybeli haladók oktalan oktatói folytonosan a „király kormányzási jogá”-ról beszélnek és arra törekednek, hogy mindenféle maszlagos táplálékkal elbódítsák a közvéleményt és rozoga alapon álló „Mit akarunk?” pártjukhoz tereljék. Többször megmondottuk, hogy a ki-

rály nem kormányoz és csak haladó-párti „szellemes”-séggel lehet állítani az ellenkezőt. Ugy-e 1905. január 26-án „döntött a nemzet”, még pedig a magyar király szavai után, a király kívánságára. Hogy hiába „döntött a nemzet”, az nem a nemzet hibája, hanem a hatalomért, koncert harmincyolc éven át leselkedett lelketlen kufároké, akik félrevezették a királyt, megcsalták, kijátszották a magyar nemzet jóhiszeműségét. Ez az oka, hogy választáskor most egy éve a 48-as függetlenségi tábor oly tekintélyes számmra növekedett és a szövetkezett ellenzék többséget nyert. A nemzet nem hitt, nem bizhatott tovább olyan rendszerben, amely folyton szembekötösdit játszott és Magyarország alkotmányos jogait csupán nyomtatott igéknek tekintette, de érvényre juttatásukról gyámoltalanul megfeledkezett. A nemzet független, felelős magyar miniszteriumot akar látni az ország élén, nem pedig osztrák befolyásra hallgató, viaszként hajlítható játékbábukat, akarat nélkül való szálamas alakokat. A nemzet egész embereket, feltétlenül megbízható igaz hazafiakat óhajt vezéreinek, akik nemcsak mindig és minduntalan a kötelességeket ordítják fülébe, hanem az ország legszentebb törvényes jogait is érvényesítik kellő tapintattal, de szigorúan Magyarország érdekeinek megfelelő módon. Lám a hatalmas angol nemzet királya is döntésre hívta föl az imént nemzetét, mely azonban úgy döntött, hogy a szó szoros értelmében elsőpörte az addig kormányon ült torypártot, melylyel az angol király évek óta uralkodott. Diadalra jutott a whig-párt, amely épen az előbbieket ellenkező irányzatát követi. Az angolok királya természetesen elfogadta a döntést és tovább uralkodik, mert: „le roi règne mais il ne gouverne pas” — a király uralkodik, de nem kormányoz. Amí királyunk szintén elfogadta volna a többség kormányzási jogát, ha a politikai kalandorok tömege Ausztriának érdekében álló bitang szerepet nem játszott volna. Azonban az egyedül jogos és igazságos ügy elnyomása körül addig intrikáltak a Bécsben levő és a király körül gyakrabban megforduló élelmes osztrákokkal, míg a nemzetet becsületes törekvéseiben királyi vetóval megakasztották. Ezt pedig kizárólag befolyásuk, hatalmon maradásuk érdekében, tehát a nemzet rovására — rut önzésből teheték, ami elég hitvány dolog. Mindenki meg lehet arról győződve, hogy a király ha Magyarország kellős kö-

zépéből és úgy látná a helyzetet, a mint áll, úgy ismerné a nemzet jogos követeléseit, amint mi óhajtanók, semmi akadály sem lenne, sőt nem is lett volna a békés együttműködésnek. De az elavult rendszer görcsösen ragaszkodik vélt hatalmához s mindenképen megkaparintani akarná jövőre is a kormányzás hatalmi eszközét. Így van ez székely atyámiai és épen azért ki kell tartani a nemzeti ügy mellett, hogy végre-valahára egy nemzeti lelkesedéstől vezetett független magyar miniszterium kerüljön az ország élére és megvalósítsa Kossuth Lajos dicső eszméit: az 1848. március 15-én kihirdetett 12 pontot, melyért a megdicsőült aradi 13 tábornok és annyi igaz honfi vértanu-halált szenvedett. Ne engedjétek jogaitokat a hatalmi érdekért nyafogó hitvány bérencek prédájává. Tartsatok ki azon nemzeti lobogó alatt, amely ezeréves hazánk függetlenségét, polgárainak szabadságát van hivatva hirdetni.

A béke ára — kőbe vésve.

Írta: **Dr. Kalmár Antal.**

Először is a kiegyezési törvény paritásos végrehajtása. Ebben benne van:

- a) a magyar udvartartás;
- b) a magyarul beszélő kiegészítő magyar hadsereg; tehát nem a 80 vezényszó, de nem is az önálló magyar hadsereg;
- c) a külügyekben Magyarország-nak egyenrangú kormányzati képviselője Ausztriával.

Másodszor: Magyarország gazdasági függetlensége. Ebben benne van:

- a) az önálló vámterület fölállítása, 1908. január első napjára;
- b) az önálló magyar jegybank fölállítása ugyanakkorra.

Harmadszor: Az általános titkos választói jog — a magyar állam és törvényhozás teljes magyar jellegének a biztosításával.

Mind a három, illetve hat dolognak pedig junktimmal való egybekapcsolása.

Jegyzet: Értsük meg jól, hogy ezek a dolgok még csak hatvanhetes morzsákat jelentenek és még semmiképpen nem jelentik a perszonál union alapuló Magyarország állami függetlenségét, — tehát még semmiképpen nem jelentik a Negyvennyolcat.

Megokolás: Az első és második pont azon alapszik, hogy meg kell adni a magyarnak azt, ami már a magyaré.

Ámde mi a magyaré?

Első sorban az, ami már egy meg-

egyezési törvénybe pedig be van iktatva a magyar udvartartás és a dualisztikus alkotmány teljes paritása. Eme paritás alapján adják tehát meg a magyarul beszélő kiegészítő magyar hadsereget (most nem követeljük az önálló magyar hadsereget, mert ez még nincs törvényben és a Negyvennyolc az országgyűlésen még nincs többségben) és adják meg a külügyekben Magyarország Ausztriával egyenrangú kormányzati képviselőjét.

A magyarul beszélő kiegészítő magyar hadsereg nemcsak a kiegyezési törvény paritásos végrehajtása alapján követelhető, hanem ama közjogi sarktételek alapján is, hogy a magyar királynak a magyar nemzettől kapott, magyar katonai felségjogai alapján nincsen joga a kiegészítő magyar hadsereg magyar nyelvét — németté tenni.

Élő törvénybe van iktatva továbbá az önálló vámterület jogi állapota is. Ez a törvény 1907. december 31-én lejár. Ekkor tehát föl kell állítani Magyarországot és Ausztria között a vámsorompókat. Legyen meg az önálló vámterület, amely millió meg millió embernek ad új kereseti foglalkozást, tehát a legszükségesebb dolgot: a mindennapi kenyeret nyújtja a nemzet millióinak. Ha a vámsorompókat 1908. január első napjára fölállítjuk: ebben az esetben ugyanekkor az osztrák-magyar bank szabadalma is önmagától megszűnik.

Nincs még törvénybe iktatva az általános, titkos választói jog. Ez tehát csak akkor lesz a magyar nemzeté, ha előbb törvénybe lesz iktatva. Tehát törvénybe kell iktatni, egy millió választópolgár helyett legyen három millió, de a törvénybe való iktatás mellett biztosítani kell — nem a magyar hegemoniát, hanem a magyar állam és törvényhozás teljes magyar jellegét.

Minthogy pedig két országos tábor van arra nézve, hogy mit kapjon meg a magyar nemzet először: azt-e, ami már törvénybe van iktatva,

vagy azt-e, ami még ezután lesz törvénybe iktatva; a kétféle dolgot junktimhoz kell kötni, mert ha nem kötjük össze junktimmal: felő, hogy egyiket sem kapjuk meg.

Vagyis, amikor biztosítatik a kiegyezési törvény paritásos végrehajtása, az önálló vámterület és jegybank fölállítása: ugyanekkor törvénybe iktatódik az általános, titkos választási reform is. Vagy megfordítva, amikor az általános, titkos választási reform törvénybe iktatódik: ugyanekkor biztosítani kell a kiegyezési törvény paritásos végrehajtását, a kiegészítő magyar hadsereg magyar nyelvét, az önálló vámterületet és jegybankot, 1908. január első napjára.

Ez a junktim — és ez a megoldás.

E nélkül nincs és nem is lesz béke Magyarországon. Jöhet ránk a bécsi döghalál, a bürök- és méregpohár, a katonai diktatura, golyó és akasztófa: ebből a kőbe vésett béke árából nem fogunk engedni. Ha kell, újra birokra kelünk Bécsesél, hogy újból ő legyen alul, mint volt 48-ban.

De ebben az esetben ne is számítson Bécs többé Hatvanhétre, mert ekkor közjogilag már csak a Nap jöhet: a *Negyvennyolc!*

Glosszák.

„A koalíció lehetetlenné akarja tenni a király alkotmányban biztosított kormányzati jogának érvényesítését, viszont a király felfüggeszti az elnapolással a képviselőháznak szintén alkotmányos törvényhozó és ellenőrző jogát“. Ezt írja az osztrák párt szekelyudvarhelyi Lustkandelje. Egyetlen mondat ez a sok közül, melyet a közismert haladópárti kitűnőség s a haza sorsa miatt aggódó jeles tanember agya kifundált Mennyi tudatlanság rikoltoz ez egy mondatban is! Szerinte a király még mindig kormányoz, mint akármelyik szatrapa, vagy hogy közelebbi példát

vegyünk, mint maga Fejérvári. Hát akkor ki uralkodik? Csak nem Goluchowszky, vagy Smolen Tóni? Aztán, hogy a képviselőházat illeti a törvényhozási joga! Látott-e már a nagytudományu tanember uralyon törvényt, melyet a képviselőház hozott volna? Én nem, de azt hiszem, más sem. A törvényhozási menete a mi alkotmányunk szerint az, hogy a képviselőház letárgyalja és megszavazza az eléterjesztett javaslatot, ezt átküldi a főrendiházhoz, mely szintén letárgyalja és elfogadja. Ennek megtörténte után a javaslatot, mely még mindig nem törvény, a király elé terjesztik szentesítés végett. Ha a szentesítés is megtörtént, akkor kihirdetik és csak így válik törvényvé. Akármelyik maradjon is el a fönt elősorolt „formaságokból“, a javaslatból soha sem lesz törvény. Ugy-e milyen furesza dolog a törvénytudomány? De csak annak, aki nem tud hozzá. Arra pedig áll a közmondás: Ne sutor ultra crepidam.

Egy szó nyilallott a hazán keresztül... A darabontok eselédjei azzal fenyegetőznek, hogy ha nem sikerül a békés kibontakozás, akkor ők félreállanak és szabad folyást engednek az események áradatának. Ne így, urak! álljanak félre már most, mert akkor azonnal létrejön a béke, de ha tovább is itt settenkednek a nemzet lába alatt, megeshetik, hogy úgy félrelöki önöket a nemzeti akarat kitörő áradata, hogy arról koldulnak!

„Győzzön az igazság“ — mondja a haladók „Csákány“-ja, melyet az alkotmány rombolására használnak föl odaát. De ha azt akarja, hogy az igazság győzzön, akkor miért nem hallgat el szofizmáival?

Közeledünk a válság megoldásához. Az ugynevezett Osztrák-Magyar monarchia nagyhatalmi nimbusza szétfoszott. Tönkre tette az a makacsság, melylyel Bécsben a magyar

nemzetnek minden jogos kívánságát ellenezni szokták. Ott vagyunk most, hogy a hirhedt „nagy hatalom“-mal oly tizedrangú államocská, mint Szerbia is dacolni mer és — tud. És csodálatos képpen nincs okunk bánkódni azért a kudarcért, mely az osztrák diplomácia bornirtsága miatt bennünket is ért. Inkább arra kérhetjük a magyarok Istenét, hogy bár szenvednénk még több ilyen vereséget is. Mert akkor beállanak azok a kényszerítő körülmények, melyek nélkül az osztrák soha sem engedett.

Egyre azt hangoztatják a darabontok és kitartott perszónák, hogy a főispánnak ahhoz, hogy főispáni joghatóságot gyakoroljon, nincs szüksége a törvényben előírt eskü letételére. De hát akkor miért erőszakolják ezt az esküt mégis? Miért törnek be karhatalommal a vármegyék házába s miért mondatják el azt a szükségtelen esküt tömegtelen erőszakoskodás után a vármegyeház négy fala előtt is, hamar közgyűlés előtt nem lehet?

Bodroghözi.

KÜLÖNFÉLÉK.

Csak mulassunk!

Ha azzal csegtethetném magamat, hogy a saját óhajomásom szerint tudom idomítani a világot, rögtön azt indítván oznám, hogy töröljük ki az idén a farsangot a kalendáriumból s ne legyen most nyilvános vigalom nagy Magyarországon.

Mert szomorú esztendő ez nekünk nagyon s noha eszem ágában sincs azt kívánni, hogy siránkozzunk és jajveszékéljünk, ami bizony egy csöppet se volna méltó a kuruc-ivadékokhoz, mégis úgy találom, hogy sok okunk volna a vidámságot kizáró komoly magaviselethez.

Hogy miért, azt szinte fölösleges elmondani. Hiszen nincsen ebben az országban egyetlen egy társadalmi osztály, amelynek oka volna örülni.

z ései miatt, a sok pöröknek újra való tárgyalása, a mi a miink országunk egész népének a feladata, napról napra elhalasztódik, a mely halogatásnak igen sokan kárát vallják». Azért a nemzetgyűlés itt az ő teljhatalmu erejénél fogva egy 17 székülöböl álló esküdtzékét állít fel, amely Udvarhely és Keresztur szék két felső rendjéből választatik. Ennek a főlebbezési bíróságnak joga lesz a székelyek minden tovább vitt ügyében dönteni. A tagok élethossziglan választatnak; ha meghal valaki, akkor a nemzetgyűlés mást választ helyébe.⁵⁹ Kétségkívül egy külön főlebbezési törvényszékről van itt szó, amely az egész nemzetnek szól s melynek feladata: dönteni a nemzetgyűlés helyett a megfőlebbezett pörökben. A nemzet ezzel aztán egy jogot, amelyet talán a betelepítés ideje óta birt, átruház egy bizonyos törvényszékre, mivelhogy azt ő maga többé már nem képes fökéltesen gyakorolni.

Ugy látszik azonban, hogy e törvényszék működése nem sokáig tartott. Legalább nincs róla azután bővebb tudósítás. 1555-ből a székelyek lex consuetudinaria csak annyit mond erre nézve, hogy pörreit mindenki föllebbezheti egy másikkal. Ugy látszik hát, hogy szokásban volt nemcsak Udvarhelyre, de máshova is föllebbezni.

(Folyt. köv.)

A „SZEKELY-UDVARHELY“ TÁRCAJA.

A székelyek reáltörténete 1562 — 1691-ig.

Írta: Connert János, ford. Balásy Dénes.
(Minden jog föntartva.)

(6. folytatás.)

1562. óta van a Székelyföldön leveles vagy kutyabőrös nemesség s ettől az időtől kezdve volt annak bizonyos előjoga. Ebben az időben már a székeli tisztviselők lefokozást vagy magasabb rendbe emelést többé nem végezhetnek; ezentúl az a fejedelem előjoga lesz, ki azt személyesen vagy meghatalmazott hivatalnokai által gyakorolja. Gyakori mustrákat is ebben az időben már maga a fejedelem tart.⁵⁵

Háboru kitörésekor a mozgósítási parancsot a király vagy komes, vagy a fejedelmi időben a fejedelem adta ki az ő meghatalmazottjának vagy a székelyek főkapitányának, intézve a szék kapitányaihoz, kik aztán a legénységet véres kard körülhordoztatása, jeltűzek vagy doboltatás által fegyverbe szólították. Indulás előtt a csapatokat még egyszer mustra alá fogták, a jelenlevőket bejegyezték, hogy így azok, kik menthető ok nélkül elmaradtak, a hadjárat után érdemlett büntetésüket kikaphassák. Általános fölkeléskor, vagy mikor nagyobb hadi csapat kívántatott, a fő- és alkapitány személyesen ment a harctérre. Különben a szék akkor is kötelezve

volt egy parancsnokot küldeni, mikor a kisebb arányú csapat indult hadba.⁵⁶ Mikor hosszabb időre egy csapatot állított ki a szék, akkor annak zsoldja végett néha általános adót vehetett ki, csakhogy ehhez a kivetéshez országgyűlési végzés kellett.

A szék hatáskörébe tartozott továbbá az adók kivetése és behajtása is. Az ő tisztjei végezték ezt; a főkapitány, királybíró vagy dulló, kik mellé a községek rendszeren a helyes kiszabás végett néha egy-egy igazmondót állítottak. A XVI. és XVII. században egy bizonyos adótétel közönségesen a kapukra, a portákra volt kivetve; a XVIII. században az általános országos adónak a székelyekre eső részét egy bizonyos kulcs szerint osztották fel, amelyek aztán annak igazságos kivetéséről a saját kebelökben önmagok gondoskodtak.⁵⁷

A szék föladata volt többnyire azon adók kiírása és behajtása, amelyeket a szék az országgyűlés követelnekei diáni költségül fizettek. Ezenkívül a szék a maga külön szükségleteit is általános rovatalból szokta volt fizetni.

Nem kevésbé fontos volt a szék, mint törvénykezési kerület vagy járásbíró, mert a szék tisztviselőinek állt köteletségében, hogy minden a szék területén támadt pörökben, panaszokban első és másodfokon bíraskodjanak. A falusbírók által kimondott 2—3 forint értékű

és tárgyú ítéletek, másod és végső fokon, a dullókhöz vagy szolgabíróhoz voltak föllebbezhetőek.

Mielőtt az esküdtzékeli bíraskodást be nem hozták, a szék kapitánya és dullója döntöttek és ítékeztek minden igazságszolgáltatási ügyekben, a szék véneinek, azaz: a legtekintélyesebb családok fejeinek vagy a székgyűlésnek közbejöttével.

A XV. században állítottatott fel az esküdtzék intézmenye. Sepsí és orbai székben hozták azt be először a zabolai gyűlés 1466-iki egyik határozata szerint. Minden pörös ügyben dönthetett ez az esküdtzék, azonban az a fél, aki az ítélettel nem volt megelégedve, belátása szerint föllebbezhetett az udvarhelyi székhez. Innét a székely grófhöz mentek aztán a pörök és végre magához a királyhoz. II. Ulászló kiváltság levele elrendeli, hogy az a pörlekedő, aki a szék törvényszéke által kimondott ítélettel nincs megelégedve, «az udvarhelyi székhez, azaz a székelyek közös székéhez föllebbezhet».⁵⁸ E „közös szék“ alatt Udvarhelyt a székelyek nemzetgyűlése értendő, amely egy időn keresztül a föllebbezett pörökben maga döntött, miként ez az 1505-iki udvarhelyi gyűlés végzéséből világosan kitűnik: «Mi az egész Székelyföldnek lakosai — szólal meg ez az oklevél, — és mindegyik széknek rendei, adjuk tudtára... hogy a mi nemzetünknek a gyűlése

Ellenkezőleg: mindenki érzi, hogy csakugyan ránk zudult a Bécsből megígért nyomor és szenvedés.

Mindazonáltal tudom, hogy hasztalan indítványoznám a társadalmi önmegtagadást; szavam kiáltó szó lenne a pusztában. Mert az ember a szokásoknak rabja és a magyarok régi, megrögzött szokása, hogy akkor is mulatságot csap, ha busul, akkor is, ha öröme van; bizonyára azért, mert bánatára feledést keres, örömét pedig másokkal is meg akarja osztani. Aztán a magyar ember mulatságában mindig van valami mélabus elem, amit a közmondás úgy fejez ki, hogy: „Sirva vigad a magyar és vigadva — sir.”

Hát csak maradjunk meg a régi szokás mellett s mulassuk végig a farsangot az idén is. Hadd szóljon a nóta: „Huzd rá cigány, ki tudja meddig huzhatod.”

Hanem van a magyar társadalomnak még egy másik régi jó szokása is. S ez az, hogy szeret — jótékony célra mulatni. Talán nincs nálunk a társadalom által létrehozott alkotások vagy intézmények között egyetlen egy sem, aminek tőkéjéből egy jókora összeget nyilvános mulatságok jövedelméből ne gyűjtöttek volna össze.

Ha nemzeti nagyjainknak szobrot vagy emléket kellett állítani, ha nagy szerencsétlenségek után a balsors által [sujtottak] szenvedéseit kellett enyhíteni, mindig mulattunk és táncoltunk a jótékony célra.

Nos, ebben a szerencsétlen esztendőben a balvégzet bőségesen szolgáltatott rá alkalmat, hogy ezt a régi jó szokásunkat gyakorolhassuk. Csak két országos jellegű gyűjtést említek fel. Az egyik a nemzeti önvédelem nagy céljaira, a másik a póttartalékosok családjai javára megkezdett gyűjtés.

Mind a kettő olyan szent és nemes cél, amely előtt egyelőre minden más gyűjtésnek háttérbe kell vonulnia; még azoknak is, amelyek elhunyt nagyjaink szobrára vagy emlékére indultak meg.

A kegyelet bizonyára a legnemesebb és legszentebb érzések közé tartozik és egy nemzet lelki kiválóságának s erkölcsi színvonalának az a mértéke, hogy mennyire tudja megbecsülni és tiszteletben tartani elköltözött jeleseinak emlékét.

De vannak körülmények, amikor a halottaknak is — várniok kell; amikor az élők előbbvalóak. Ilyen az eset most, amikor a nemzeti áldozatkésztségnek egészen azok felé kell fordulnia, akik szenvednek és áldoznak a nemzet nagy érdekeiért. S ennek az igazságnak — ha beszélni tudnának — bizonyára éppen azok a nagy férfiak volnának a legmelegebb szószólói, akiknek köztiszteletre méltó emlékét márványban vagy ércben akarja megörökíteni a hálás kegyelet.

Csak mulassátok hát végig a farsangot, jó magyar véreim. „Mit ér a gond kenyéren és vizen” — mondja a költő s talán jobb is nekünk néha nagy keserűségünket néhány órára elfojtani. De az összes nyilvános mulatságok jövedelmét adjátok oda a főntebb megjelölt nemzeti célokra. És gyűjtsetek is, amit lehet, minden összejöveteleknél. Mert ezeknél sürgősebb közcél ma nincs és szent kö-

telességet teljesít, a ki a vigasság órájában is eszében tartja a régi dicső jelszót: „A haza mindennek előtt!”

— **Dr Kovács Jenő.** Kovács Dénes helybeli polgártársunk derék fiát: Kovács Jenőt, a jogtudományok tudorának avatták fel tegnap Kolozsvárt.

— **Oltáregyesületi estély.** A székelyudvarhelyi oltáregyesület febr. hó 24-én a Budapest-szálló színterében szegény templomok felszerelésére jótékonycélu hangversenyt rendez, melyre már ezuttal is felhívjuk a közönség figyelmét. Közreműködésüket már eddig is megígérték Dobó Zoltánné urnő, Damokos Andor dr alispán, Soóthy Gyulafehérvári lelkiigazgató stb. Szemlér Ferenc prólogot szaval s Burger Arthur monológot ad elő. Lesz több énekszám s bibliai tárgyú előkép.

— **Székelyek vándorlása.** Megunta a székely a szenvedéseket, nincs reménye a jövőjében, utra kél és vándorol szabad Amerika földjére. Falk és Társa cégnek Hamburgba hét munkaképes székely küldött 20—20 korona előleget hajójegyekre Homoródremetéről s most türelmetlenül várják, lesik a pillanatot, hogy indulhassanak. Mi csak erről tudunk jelenleg. Azonban napról-napra nő a számuk a vándorló székelyeknek. Nincs, aki feltartóztassa utukban. Szomorú szívvel fogadjuk az ilyen és hasonló híreket, de marasztalni ezidőszerint tisztán a hazaszeretet fogalmának magyaráztatásával próbálhatjuk. Sokan megfogadják a jó szót s munka után néznek itthon. A legtöbb azonban vágyik az idegen hazába és nem riadva vissza a messzi uttól, elhagyja a szülőföldet.

— **Polgári fillérestély.** A polgári önképző és segélyző egyesület holnap (hétfőn) megtartandó fillérestélyét Lotz Regina és Izsák Erzsébet rendezik. Felolvas: Vári Albert unitár. lelkész, szaval: Lőrincz László, monológot ad elő: Orbán Margit, hegedű-szólót játszik: Kónya János.

— **Temetkezési egyesület közgyűlése.** A székelyudvarhelyi róm. kath. jellegű első temetkezési egyesület ez évi közgyűlését a polgári önképzőkör nagytermében február 11-én d. u. 3 órakor tartja meg következő tárgysorozattal. 1. Elnöki jelentés; 2. pénztári jelentés; 3. alapszabály módosítás; 4. jegyző választás; 5. indítványok. Az esetleges indítványok február 3-ig az elnöknel írásban benyújtandók. Első közgyűlés lévén, fontos ügyek tárgyaltnak; azért az egyesület minden tagjának megjelenése szükséges. P. György József egyesületi elnök.

— **Uránia.** Ez a nagy jövőre hivatott tudományos színház vidéki osztálya Darvas igazgató vezetésével ezuttal másodszor kereste fel városunkat és gyönyörködtette ismeretterjesztő, szívet-lelket nemesítő előadásaival városunk közönségét. Molnár Viktor közoktatásügyi államtitkár valóban büszke lehet azon szép eredményekre, melyeket ezen intézmény hova-tovább felmutathat. Gineverné Györy Ilona „Skóciá”-ja és Strausz Adolfnak „Az orosz-japán háború” című darabja valósággal elragadta a kö-

zönséget és oly ritka műélvezetben részesítette, amilyent csakis ez a magas színvonalon álló műintézmény nyújthat. A derék fürge japánok diadala, halált megvető bátorsága teljes rokonszenvünket és azt a zsufolt termet valóban kiérdemelte. Célszerű volna jövőre több előadást is tartani.

— **Székely Társaság.** Nem a székelyudvarhelyiről van szó, mert ilyen című egyesület nálunk immár évek óta nem mutatkozik. Különböző volt vezetők egészen fölösleges valaminek is tartották. Arra — nézetük szerint — nálunk szükség nincs, tehát „nem folytatják”. Marosvásárhely lelkes székely honfiai ezt a kérdést is másképp fogják fel; derekasan hozzáálltak és látnak a Székely Társaság ügyének. Nekik nem „fölszemes” egy társadalmi szervezet, amely mozgató lelke az egész város olyan fontos dolgainak, amiket száraz lélekkel, hivatalos szemüvegen nem igen szoktak meglátni. Hogy egyebet ne említsünk közelebről is részletesen megokolt fölterjesztésükre a muzeumok és könyvtárak országos tanácsa egy 2000 koronás népkönyvtárt adományozott a városnak s kezelésével a Székely Társaságot bízta meg. Nekünk természetesen az ilyen és ezekhez hasonló dolgokra — a vezetők nézete szerint — szükségünk nincs. Azonban a mérges maszlagot hinteni, émelegős politikai röpiratokat terjeszteni, az már más! «Minek tanuljon a nép, hiszen most is igen sokat tud» — gondolják egyesek s aztán meg sem mozdulnak érdekében. Sőt azokat, akik lelkesedéssel munkálkodnak a székelység javára, igyekeznek háttérbe szorítani, hogy annál nagyobb legyen a semmittevés. Pedig ha «szívünk minden dobbanását, lelkünk egész erejét harcra vinnék», — mint azt a marosvásárhelyi Székely Társaság cselekszi — akkor a nemes törekvéseket feltétlen siker koronázná nálunk is.

— **Szent Antal estély.** A folyó hó 23-ára hirdettetett, de közbejött akadályok miatt elhalasztott Szent Antal estélyt ma (vasárnap) este 7 órakor a szokott helyen és a már lapunk múlt vasárnapi számában közölt műsorral tartják meg.

— **Városi közgyűlés** volt tegnap d. u. 3 órakor Demeter Dénes polgármesterhelyettes elnöke alatt a múlt számunkban közölt tárgysorozattal. A polgármester beteg volt; visszavonult tehát pihenésre. Valószínűleg február 3-án is beteg lesz, mert hiszen a küldöttség akkor megy Kossuth Ferenchez, hogy átadja neki a székely anyaváros diszpolgári oklevelét. — Különböző a közgyűlés legfontosabb tárgyát id. Solymossy Lajos városi gazdatanácsos nyugdíjazása képezte, amelyet egyhangulag elfogadott a közgyűlés, az állást pedig az általános tisztújításig nem tölti be. 13 évig szolgált a városnál és 16-ig a vármegyei kötelékben s így 29 éven keresztül volt a közigazgatásnál. Elfogadták a tüzelőegységgel a világitás- és köztisztaságra, valamint Szabó Ferenc és nejével a tanácsirodahelyiségeire kötött szerződést. Tudomásul vették, hogy Szabó Albert helyett Györfly Titusz és Se-

bessy Ákos helyett Riemer K. Gusztáv gyakorolja a virilis képviselőiséget. A „Székely Udvarhely” előfizetésének beszüntetése és a vármegyei rendeleteket továbbító hivatalos lap előfizetése ügyében bizonyos cinizmussal előcipelt alispáni híres rendeletet megmosolyogta a képviselőtestület s kijelentette, hogy napirendről leveszi, mert az közgyűlési határozat tárgyát nem képezi. Legelőkeltebben jellemzi a képviselőtestület kritikáját Dr Mezey Ödön képviselő azon kérdése, hogy: ki fogalmazta ezt a furfangos rendeletet. Mikor a főjegyző kijelentette, hogy: Damokos A. alispán, mindenki megértette annak célzatát is. Gálffy E. előadása sem volt ám kutya! Éppen úgy magyarázta az alispáni ukázt, mintha az énlaki bíró tette volna... És ezek az emberek alá merik írni Kossuth Ferenc diszpolgári oklevelét, melyben: „Székely anyavárosunk — tanúságot akar tenni arról, hogy ebben a szomorú időszakban szívébe zárja s hálával és kegyeletes szeretettel emlékezik meg mindazokról, kik a *felfüggesztett magyar alkotmánynak* teljes épségben való *visztaállításáért*, a magyar állam függetlensége és alkotmányos szabadságából önként folyó jogokért küzdenek”. Ők azonban fő- és alispánostól, polgármesterestől együtt falba rugják a nemzeti küzdelem eszközeit és beállanak az osztrákpárt szolgálatába. Ehhez is gyomor kell s ezeknek az uraknak van. A közkórház csatornázása ügyét 15 napra és a Csép-féle szerződést 30 napra kitüzendő közgyűlésre halasztották. Több tárgy nem lévén, a közgyűlés véget ért s kijelentette az elnök, hogy a jegyzőkönyv hitelesítése hétfőn lesz.

— **A gyermekbetegségek elleni védekezés** csak akkor tökéletes, ha a gyermekek ellentálló képessége gyarapodik. Ez legjobban úgy érhető el, ha a gyermek a hidegebb évszak alatt csukamájolajat fogyaszt mely célra legajánlatosabb a Zoltán féle, mert kellemetlen íz, szaga nincs, könnyen emészthető és tápereje igen nagy. Üvege 2 korona a gyógyszertárakban.

— **Táncvigalom.** A kisgatalmbfalvi ifjúsági egyesület és olvasó-kör ma este 6 órakor tartja meg kosaras táncvigalmát, mely 10 pontból álló műsorral szórakoztatja a résztvevőket.

— **Országos színészeti szépségversenyt** rendez a Színház és Élet című képes művészeti hetilap, mely az ország és külföld színházi eseményéért írásban és képben mutatja be hétről-hétre

EGYHÁZI ÉLET.

Egyházi estély. A székelyudvarhelyi ev. ref. egyházköztség ma, január hó 28-án, d. u. 5 órakor, a ref. kollegium tornacsarnokában egyházi estélyt tart. A rendezők ez alkalommal a következő érdekes programot állították össze: 1. A gyülekezet éneke: Mint a szép hives patakra. XLII. Zsolt. 1 vers. Harmonium kíséret mellett. 2. Elnöki megnyitó. 3. Szaval Nosz Ilonka. 4. A hitről felolvasást tart Vajda Ferenc ref. pap. 5. Ének. Előadják: Baranyai Margit és Csiszér Erzsébet. Harmoniumon kíséri Paál Sándor ref. kántor. 6. Részlet Váradi Antal „Iskarioth”

cimü művéből Előadják: Lányi Andor (János apostol), Bucsy Endre (Iskarióth), Rápoli M. (Péter apostol). 7. Zárszó. 8. Ének. Áld meg Ur Isten a te népedet. Belépés ingyenes; kegyes adományok szívesen fogadtnak. Rendezők: Nagy Ferencné és Kolombán Lukácsné.

Nyilvános köszönet. A székelyudvarhelyi ev. ref. egyházközség egyházi értekezletének férfi és női választmánya az egyházi estélyek sikeresebbé tétele céljából egy harmonium beszerzését határozta el. A nemes célra a következő kegyes adományok folytak be. Harmadik közlemény. Molnár Margit és Nagy Irma (bodoki) ivén adakoztak: Vajda Ferenc, Szöllösi Samu 5—5 kor. Imrich Vilmos 2 kor 2 fill. Dr Solymossy Lajos, Varró Ödön, Hlatky Miklósné, öz. Dr Fejérvári Lajosné, id. Székács Károlyné, Ilyés Miklós, Dr Vass Lajos, Nagy Kálmáné, Gönczi Lajosné, Hein Eszti, Molnár Károlyné, 2—2 kor. Szabó Árpád, Márk Testvérek, Dr Kassay Albert, Szabó Endre, Trattner Józsefné, Lányi Imréné, N. N., Tompa Árpádné, Dr Urbányi Istvánné, Demeter Dénesné, Ferenczi János, Biró Istvánné, Dózsa Sárka, Mátéffy Domokosné, Szabó Nándorné, Benedek Béláné, Gálffy Endréné, N. N., X. Y. 1—1 kor. N. N. 40 fill. Összesen: 53 kor. 42 fill. Félegyházi Mariska és Kassay Paula ivén adakoztak: Vajda Ferenc, Dr Damokos Andor, Ugron János, 10—10 kor., Dorner Béla, öz. Doros Györgyné, Vargha Ida 5—5 kor., Félegyházi Antalné 7 kor., Sebesi János, Ádám Albert, Dr Paál Árpád, Dr Imreh Domokosné, Fejes Áronné, Kassay Dezső, Dr Kovácsy Albert, Nosz Gusztávné, Konez Árninné 2—2 kor., Gotthárd János, Kertész Józsefné, N. N., Nagy Ferencné 1—1 kor., Összesen: 70 kor. A gyűjtés eredménye: 267 K. 68. f. Fogadják a nemes szívű adakozók az értekezlet hálás köszönetét. Székelyudvarhely, 1905. dec. 29 Vajda Ferenc tk. elnök, Paál Sándor tk. pénztáros.

Hazafias missziót végez, aki a »Székely-Udvarhely«-nek ismerősei körében olvasókat és pártoló hivatásokat gyűjt!

Közbirtokossági ügyek.

A »Székely-Udvarhely« hasábjain mostantól kezdve a főnti címet lehető gyakran fogják olvasni az érdekeltebb közbirtokosságok. Elhatároztuk ugyanis, hogy az annyira magokra hagyott közbirtokossági ügyekkel állandóan és beható módon foglalkozunk. Oktatással, jóindulatu tanácsokkal szolgálunk minden általános érdekű közbirtokossági ügyben m. t. olvasóinknak. Kérjük tehát, hogy ezen törekvésünkben úgy szellemileg, mint előfizetéssel a Székelyföld közbirtokosságai támogatni szíveskedjenek, s bárminő ügyükben bizalommal forduljanak a »Székely-Udvarhely« szerkesztőségéhez.

Új téren mozgunk, új oldalról kívánjuk szolgálni a közjót. Ott akarunk a székely népen segíteni, ahol eddig senki részéről intenzívebb támogatásban nem részesült. A közbirtokosságok sok dologban tájékozatlanok és csak kötelességeikről nyertek néha itt-ott felvilágosítást a felsőbb hatóságoktól, de törvényes jogukat legnagyobb részben nem ismerték, nem ismerik. E miatt sok esetben hátramaradás és károsodások érték a közbirtokosságok egyetemét.

Itt van péld. az erdőtörvény életbe léptetése. Ennek révén is milliókra menő vagyon semmisült meg, avagy jutott arra illetéktelen kezekbe s mindez azért történt, mert igaz érzéssel, lelkiismeretes gondoskodással örködő, utmutató szervezet nél-

kül állottak a közbirtokosságok egymagukban.

A »Székely-Udvarhely« tehát kibontja ez irányban is zászlóját és ismételten kérjük a közbirtokosságokat jóindulatu támogatásra, hogy kitűzött feladatunkat az ők javukra betölthessük.

A székelyföldi közbirtokosságok figyelmébe. Csik-, Háromszék- és Udvarhelyvármegyék közbirtokosságainak egyrésze immár bejelentette csatlakozását azon nagyfontosságú mozgalomhoz, melyet báró Orbán Ottó közbirtokossági elnök a »Székely-Udvarhely« útján, lapunk szerkesztőségével karöltve megindított. A jelentkezett közbirtokosságok figyelmébe ajánljuk, hogy a mozgalomhoz tartozó nyomtatványok lapunk kiadóhivatalában elkészültek és a birtokosságok rendelkezésére állanak. A képviselőházhoz intézendő kérvény is elkészítés alatt van s néhány nap múlva szintén beszerezhető. Szíveskedjenek tehát a közelben levő közbirtokosságok vezetőit a csatlakozásra felszólítani, hogy a határidőből ne-hogy kimaradjanak.

Kosarasestély Fancsalban.

A folyó hó 17-én megtartott társasestély úgy anyagi, mint erkölcsi sikerével megcáfolja hivatásos rendezőiknek mai kifogását, hogy t. i. ma lejárt ezeknek az estélyeknek az ideje, mert ma a falusi nép köréből választott egyszerű emberekkel nem lehet egy előadásra szánt darabot úgy betanítani, hogy rendezőjük elérje az erkölcsi sikert s megnyerje jutalmát: az elismerést. Tállyán Imre székelyfancsali tanító az egyszerű kicsiny falusi gyermekkel megmutatta, hogy a rendező fáradhatatlanságát, akadályoktól, nehézségektől vissza nem riadását ma is a legszebb siker koronázza. Elérte azt, hogy a falusi kunyhók kicsinyei meglepő bátorsággal, fővárosiakhoz illő hanglejtéssel, mozgással s gyermeki naivságukhoz illő gyermekéletből vett darab előadásával egy igazán élvezetes estét szerzett a szűkebb körű vidék intelligenciájának. Ott érezhette mindenki, hogy nem járt le a „kosaras táncestély“-ek ideje; az ott csapongott jskedv megmutatta, hogy ezek az estélyek a mai modern világ számára megőriztek a régi jó patriárkális életből legalább egy kosárral; mert a mamáknak sülttel, tésztával teli kosarai elfeledtetik a leányaiktól ritkán osztogatott üres „kosarakat“. Aztán — valljuk meg az igazat — sehol sincsen oly közvetlen jókedv, mint ezeken az estélyeken, hol egy vidéknek ismerősen, intelligens elemei, kik már kevés számuknál fogva is vonzódnak egymáshoz — jelennek meg.

Egy ilyen, jókedvben, közvetlenségben, patriarkálisban jóízű estélyt szerzett vidéki ismerőseinek Tállyán Imre, a derék népnevelő, szíves, bort, kedvet adó házigazda, mely estély sikere — tekintve, hogy meghívó nem volt kibocsátva — fáradozásait várakozáson felül koronázta. Vonatkozik ez az anyagiakra is, mert az a 14 korona (itt kell nyugtáznunk a Kiss András oroszhegyi plebános bekül-

dött 1 koronáját), mi beléptődj megszabása nélkül tényezőzsből begyűlt s a templom díszítésére lesz fordítva, elég szép siker, hiszen csak a személyesen meghívottak jelentek meg.

Tenát nem járt le a kosaras táncestélyek ideje s a megjelent szép közönség a hajnali órákban nem is búcsuzott a Tállyán Imre házából másképpen, mint: „viszontlátásra a valamelyik szomszéd faluban — esikertől buzdulva — megtartandó legközelebbi táncestélyig!“

A elsőnek sikeréért érje és illesse rendezőjét a legelső dicséret!

György Dénes
tanárjelölt.

KÖZGAZDASÁG.

A kapálás hatása. A kapálással irtjuk a gyomokat, lazítjuk a talaj felületét, előmozdítjuk a talaj légjárhatóságát és korlátozzuk a talaj nedvességének elpárolgását is. Ez utóbbi mindenestre igen fontos és azáltal jut érvényre, hogy a talaj felületén elrontja a hajcsövességet. Szárazság esetén tehát célszerű kapálni abban az esetben is, ha a talaj felülete tömődött, de a vetés nem gyomos. Ez minden esetre a műtrágyázás esetén is előnyösen alkalmazható, mert a talaj nagyobb nedvessége előmozdítja a műtrágyák hatását.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

Tekintetes szerkesztő ur!

Becsés lapjában f. é. január hó 18-án Török Lajos, akkor még fel-függesztett daróci jegyzőtől személyes megtámadás jelent meg ellenem.

Miután ezen ur Udvarhely vármegye közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya által többrendbeli súlyos fegyelmi vétség elkövetése miatt f. hó 11-ikén 106—906 szám alatt keli másodfoku fegyelmi ítélettel hivatalvesztéssel büntettetett — mely vétségek felfedezésében én is részt vettem — nem tartom érdemesnek, hogy írásával érdemlegesen foglalkozzam, miután mindenki beláthatja, hogy ő engem mint a hibáinak felderítőjét akart megtámadni.

Az ítélet világosan dokumentálja, hogy sem én, sem más egyén Homoróddarócon nem Török Lajos személye ellen, hanem csak a hivatalos állásával visszaelő tisztviselő ellen szólaltunk fel.

Jelen soroknak becsés lapjába való felvételét előre köszönve, maradtam Homoróddaróc, 1906 jan. hó
Baku György.
ev. luth. lelkész.

* Ezen rovatban helyet adunk minden közérdekű felszólalásnak, de a felelősség a beküldőt terheli Szerk.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

P. P. Brassó. Az „Élet könyve“ című állandó ingyenes házi orvos könyv lapunk kiadóhivatalában 2 koronáért még kapható. **Vidéki 48-as és függetlenségi kör elnöksége.** Igen örvendünk, hogy községükben a „Székely-Udvarhely“ szókimondó irányba „hódításokat vitt keresztül“. Legyenek továbbra is kitartók, tömörüljenek a függetlenségi zászló mellé s minden egyes esetben tájékozottan jöjvőre is a községükben történt bárminő természetű mozgalmakról. A közérdekű munkálkodásokban csakis így lehetünk hathatós támogatójuk.

A közhatalmat hordoó egyének összetartanak s ha a polgárság bizalommal, székely testvéri szeretettel szintén velünk tart, együttes hazafias küzdelmeinknek előbb-utóbb sikere kell legyen.

Gazdának. A gazda által napszámosainak, aratóinak és külső cselédeknek konvenció fejében kiosztott hus vagy szalonna után fogyasztási adó fizetendő a pénzügyminiszter 56,737—1887. sz. határozata szerint.

M. A. T. Hogy az a két „bizonyos“ között kieszt császári biztosi „szaladó párti“ ujság folyton az „emésztési zavarai“ körül utazik, ne csodálkozzék. Hiszen ő maga mondja, hogy: „öztövéres dísznő makkal álmodik.“

Társ-szerkesztő és laptulajdonos:

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társa ujság-kiadó intézete.

Aggkori gyengeség

és erőtlenség ellen, mely különböző okokból, mint pl. kiállott betegségek utókövetkezményei-, gyermekknél a fogzás okozta elgyengülésből stb.- származott, a SCOTT-féle EMULSIÓ kiváló eredménnyel alkalmazható.

A SCOTT-féle EMULSIÓ iránt senki sem fog ellenszenvet érezni, mert az határozatlan jó ízű, mindenki által könnyen emészthető, minthogy az utólérhetetlen SCOTT-féle emulgálási eljárás következtében az olaj gyorsan átmegy a test szervezetébe anélkül, hogy bármilyen emésztési zavart okozna.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátán nagy csukalhatat vivő halász“ védjegy.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében minta üveggel bérmentve szolgál:

Dr B U D A I E M I L

„Városi gyógyszer-tára“ BUDAPEST, IV, Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f.

Árlejtési hirdetmény.

Ujszékely közbirtokossága egy új ház építését határozta el. A munkálatok árlejtés útján vállalkozónak fognak átadatni.

Vállalkozási összeg 11750 kor. Árlejtési határidőül 1906. február 11-ik napjának d. e. 10 (tiz) órája Ujszékely község házához kitétik. Az árlejtés szóbeli, azonban a vállalati összeg 10%-val ellátott zárt ajánlatokat is elfogad alant irt birtokossági elnök az árlejtés határnapjáig.

A költségvetés, terv és árlejtési feltételek alantirt birt. elnöknel megtekinthetők.

Ujszékely, 1906. január 26.

Gyarmathy Lajos,
b. elnök.

1—906. sz.

Közbirtokossági meghívó.

Alólirott ezennel értesítem községünk közbirtokosságának minden egyes tagját, hogy folyó évi február hó 10-én d. e. 10 órakor Sükő község házában teljes birtokossági közgyűlés lesz, amelyre mint birtokossági tagokat tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat.

1. Elnöki megnyitó.

2. Az 1879. évi XXXI. t. cikkéből kifolyólag életbe léptetett állami erdőkezelés megszüntetése és az 1898. XIX. t. c. záróhatározatában foglalt 57. szakasz hatályon kívül helyezése tárgyában való állásfoglalás s a magyar képviselőházhoz küldendő felirat előterjesztése és határozat hozatala.

3. Esetleges indítványok

Kelt Sükőben, 1906. január 26.

Simó József, b. elnök.

Sz. 8187—905. tkvi.

Hirdetmény.

Sükő község telekkönyvi helyesbítési ügyében a telekkönyvi helyesbítési eljárás befejeztetvén, erre nézve az 1892. évi XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekkönyvekbe való bejegyzése és a tkvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén, az ezzel a felszólítással tételük közé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában és az 1891. évi XVI. t. c. 15. §-a a) pontjában foglalt kiegészítést is, valamint az 1889. évi XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t. c. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi XXIX. t. c. 22. §-a alapján történt törlései érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis **1906. évi augusztus hó 1-ig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak értelmében ide értve az utóbbi szakaszok az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokosok tulajdonjogainak bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak, írásbeli ellenmondásukat 6 hónap alatt, vagyis **1906. évi augusztus hó 1-ig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fognak.

3. hogy mindazok, kik az 1. és 2. pontjaiban körülírt esetekben kívül az eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat, kik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólamlásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1906. évi augusztus hó 1-ig** bezárólag nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csakis a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg. Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, kik a kiküldöttnek eredeti

okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak az eredetieket a tkvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság

Székelyudvarhelyt, 1905. dec. 8. án

Dr VOITH,

kir. tszéki egyes bír.

8188—905. tkv. szám.

Hirdetmény.

Fenyéd község tagosítása folytán a község telekkönyvei átalakítottak s ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX. törvények, az 1889. XXXVIII. törvények és 1891. XVI. törvények a tényleges birtokosok tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX. törvényekben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított:

1. Ez azzal a felhívással tételük közé: hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. törvények 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. évi XXXVIII. törvények 5. és 6. §-ában és az 1891. évi XVI. törvények 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit, valamint az 1889. XXXVIII. törvények 7. §-a) és az 1891. XVI. törvények 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. törvények 22. § a) alapján történt közlések érvénytelenségét kimutathatják, evégből törlési keresetüket hat hónap alatt vagyis **1906. évi augusztus 1-ső napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indokolt törlési kereset annak a harmadik személynek aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. törvények 16. és 18. §-ainak eseteiben, ide értve az utolsó §-nak az 1889. XXXVIII. törvények 5. 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokosok tulajdonjogainak bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak, írásbeli ellenmondásukat hat hónap alatt vagyis **1906. évi augusztus 1-ső napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellenmondásuk többé figyelembe vétetni nem fognak.

3. hogy mindazok, a kik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nem különben azokat, a kik az 1. és 2. pontban

körülírt esetekben kívül, az 1892. XXIX. törvények szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik — ideértve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. törvények 16. §. a) alapján történt bejegyzést sérelmesnek találják — e tekintetben felszólamlásukat tartalmazó, kérvényüket hat hónap alatt vagyis **1906. évi július hó 25-ik napjáig** bezárólag nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jó hiszemű harmadik személyek irányában előbb nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseiket pedig csak a törvény rendes útján, és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti iratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Székelyudvarhely, 1905. dec. 19.

Dr VOITH,

kir. tszéki egyes bír.

Szám: 6763—905. tkvi.

Hirdetmény.

Felsőboldogasszonyfalva község tagosítása folytán a község telekkönyvei átalakítottak s ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. XXIX. törvények az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. törvények a tényleges birtokosok tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX. törvényekben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított, ez azzal a felhívással tételük közé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. törvények 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. évi XXXVIII. törvények 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. törvények 15. § a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. törvények 7. §. a) és az 1891. XVI. törvények 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. törvények 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis **1906. évi augusztus hó 1-ső napjáig** bezárólag a telekkönyvi ha-

tósághoz nyújtásuk be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. törvények 16. és 18. §-ának értelmében — ide értve az utóbbi §-nak 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokosok tulajdonjogainak bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis **1906. évi augusztus hó 1-ső napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, akik a tkönyvi átalakítás tárgyában tett intézkedések által nemkülönben azokat akik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül az 1892. XXIX. törvények szerinti eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. törvények 16-ik §-a alapján történt bejegyzést sérelmesnek találják, e tekintetben felszólamlásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis **1906. évi augusztus hó 1-ső napjáig** bezárólag nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényüket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik az említett bejegyzéseket csakis a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Székelyudvarhely 1905. dec. 30.

Dr VOITH,

kir. tszéki egyes bír.

Kiadó lakások.

A Kossuth utcában a Balázsylgnácféle 16. sz. házban emeleti és földszintes lakások április 24-től kiadók. Értelmezhetni lehet a háztulajdonosnál.

NAPTÁRAK!

AZ 1906 ÉVRE

már megjelentek és kaphatók

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyv, zenemű- és papírárukereskedésben

A Liniment. Capsici comp.,

a Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

pótléka.

Ezen elismert kitűnő és fájdalomcsillapító bedörzölésül használt házszer bevonására, — a mely minden gyógyszerárban kapható, — mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre és a Richter czégre.

Fűszer, porcellán- és tüvegkereskedés!**Csodálatos olcsó a Borhegyi borviz!**

— Üvegenként csak 3 fillér. —

Ezen természetes ásványvizet kitűnő eredménnyel használják: hurutos bántalmakban, idült hörghurutban, a gümőkór lerakódásának első stádiumában, a gyomor rendellenes működésében, a májműködés és epekészítés rendellenességeiben, az epekövek eltakarítását szembetűnően könnyíti, a bélhurut minden nemében, a nyálkás aranyérben, hasszervi dugulásokban, huygó képződéseiben, mézes huygárban, görvény- és mirigydagokban, angolkóros csontlágulás- és sorvadásokban. — A legkitűnőbb üdítő ital, borral vegyítve páraflan! — Hetenkint háromszor friss töltés! — Raktár

SZENTPÉTERY GERGELYNÉL,
Székelyudvarhelyt

Baross-fürdő borvize 3 fillér

Aki gyorsan és előnyösen házat-birtokot, üzletet, árut venni vagy eladni akar,

Aki bármiféle állást vagy foglalkozást keres, o o o

Aki lakást, üzletet, birtokot stb. bérbe venni vagy adni kíván, o o o o o o o

biztosan és leggyorsabban eléri célját, ha igénybe veszi

a

„SZÉKELY-UDVARHELY”

apró hirdetés rovatát.

SZENKOVITS JÁNOS UTODA

férfi és női divat-áruháza

Székelyudvarhely, Batthyányi-tér 4. sz.

Iskolás fiúk Diákok részére

Kész ruhák, kalapok, ingek, nyakkendők, harisnyák, cipők és ágyneműek nagy választékban, előnyös és olcsó árakban kaphatók.

Divatos és olcsó ruha-vállalat merték után, a ruhák ingyen takarításával.

Legolcsóbb árak!

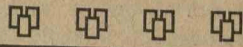
Üti bördöndök a legnagyobb választékban.

Nagy választék nyakkendők- és kalapokban

Gyertyánffy J. fiai vasnagyszerkedésében Székelyudvarhelyen.
Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban

Naponta friss szállitmányu kiváló finom tea-vaját $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$ klgr.-os adagokban, előnyös árak mellett január 24-től kezdődőleg, az egyedüli főelárusítóknál mindig kaphatók

A Világhírű csiraképes Erfurti gazdasági, konyhakerti és virágmagvak dus választékban kaphatók.

Kitünő Erdélyi hegyi borok
 a legelőnyösebb árak mellett

Haáb és Heitz cégnél kapható.

Asztali bor	1 l.	32 kr.
Marosmenti bor	1 l.	40 „
Finom pecsenye bor	1 l.	50 „
Traumini bor	1 l.	60 „

Nagyobb mennyiségű vételnél árkedvezmény.
 A n. é. közönség szives támogatását kérve, maradtunk kiváló tisztelettel

Haáb és Heitz.

telekkel együtt igen olcsón eladó. Van benne 3 szoba, konyha stb. melléképületek. Cím a kiadóhivatásban.

Egy ház

Védjegy:

„Horgony”

A Liniment. Capsici comp.,
 a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régióknak bizonyult háziszor, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvényél, csúznál és meghülekéknél** bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapesten.**

Richter gyógyszerertára az „Arany oroslánhoz”, Prágában. Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

BÁLI

MEGHIVÓKAT

OLCSÓ ÁRON KÉSZIT

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyvnyomtató-intézete Székelyudvarhely

Kiadó bolthelyiségek.

Az ev. ref. egyházközség a templom sarkán levő, jelenleg Kovács Gergely és Kovács Ferenc által birt bolthelyiségeit, f. hó 28-án d. e. 11 órakor a ref. leányiskola helyiségében, nyilvános árverésen haszonbérbe fogja adni. A *presbiterium.*

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomsára adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piacra, az ujonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárakban, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszmuárak, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását, ígérem, hogy igyekeznék fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Mindig friss fűszerárak!

Képréma készítés!

Ablaküvegezés!

AZ
Udvarhelymegyei Takarékpénztár
 részvénytársaság

1906. évi február hó 18-án d. e. 9 órakor Székelyudvarhelyen hivatalos helyiségében tartja

XXIV. rendes közgyűlését.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt üzletéről, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztására vonatkozó javaslata.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak szabályszerű felmentése iránti határozat.
3. Oklándon egy fiókintézet felállítása és az alapszabály erre vonatkozó X. fejezetének megfelelő módosítása.
4. Oklándon felállítandó fiókintézetnél a szükséges hivatalnoki állások rendszeresítése.
5. Választások.

FIGYELMEZTETÉS.

A közgyűlés a t. részvénytulajdonosok azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a gyűlés megnyitására lehetőleg a megelőző két napon az intézet pénztáránál letenni s magukat igazoló jeggyel ellátni sziveskedjenek.

A mérleg, valamint az igazgatóság évi jelentése a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt a részvényesek rendelkezésére áll.

Székelyudvarhely, 1906 január 15.

AZ IGAZGATÓSÁG.

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS
 KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS
 PAPIRKERESKEDÉS

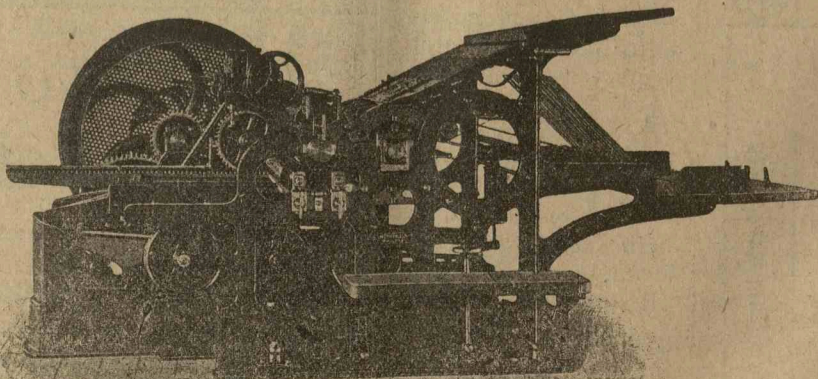
Versenyt kizáró olcsó árban elfogad és szakszerű, izléses kivitelben készít el mindennemű

nyomtatványt és könyvkötői munkát

Költségvetés ingyen és bérmentve!

Egyleteknek és könyvtáraknak különösen mérsékelt árszabás! Egyházi, iskolai, szolgabírói, községi, körjegyzői, ügyvédi, végrehajtói nyomtatványok áruháza

A Székelyföld legnagyobb és legolcsóbb nyomtatvány-raktára.

Folyóiratok, hírlapok, irodalmi művek eredeti áron, költségfelosztás nélkül megrendelhetők.

Zeneművek papír-, író- és rajzszerkek

nagy választékban és olcsó árban!

Teljes könyvtár- és irodaberendezések mérsékelt árak mellett. Szakszerű, kifogástalan kivitel!

SZÉKELY-UDVARHELY

legelterjedtebb függetlenségi lap szerkesztősége és kiadóhivatala.